De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (*Staatsblad* N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des *Vrijdags* aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseeren aan de **REDACTIE.** Abonnementen en Advertentiën aan den Uitgever **J. A. WORMSER; Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam.**
Inzendingen die later dan *Donderdag* 's namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen

Zondag 2 Augustus 1896. N°. 971.

Abonnementsprijs: *franco* aan huis, per drie maanden *f* 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureel 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureel te Amsterdam.
Advertentiën: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elken regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Ct. p. regel.

„Hun schouder teruggetogen."

Zij hebben hunnen schouder teruggetogen, en hunnen nek verhard, en niet gehoord.
Nehemia 9 : 29c.

Ons menschelijk hart vertoont allerminst het beeld van een stil binnenmeer met effen, gladden waterspiegel; veeleer gelijkt het een golvenden, met eb en vloed op en neer gaanden, zeeboezem.

Er is, van nature zelfs, *golving* in het leven van ons hart. Nu eens verheft het zich, en dan weer zinkt het in.

Die golving moge, evenals op den oceaan, de ééne maal sterker, de andere maal flauwer gaan. Karakter en temperament mogen door heftigheid of kalmte hierop inwerken. Jeugd en ouderdom ons doen verschillen. En óók verschilt die golfslag van ons hart al naar de wind des levens over de wateren onzer ziel waait. Maar, hoe wisselend en sterk uiteenloopend dat op- en neergaan van de wateren des levens in ons hart ook zijn moge, het deinen zelf, het op en neer bewogen worden, het nu hoog gaan en dan weer diep inzinken van ons zielsleven, is aan onze menschelijke natuur eigen.

De één moge meer onder dien golfslag lijden dan de ander, maar niemand ontkomt er aan.

Zelfs mag gevraagd, of een Jakob niet hooger dan een Isaak stond, juist omdat de woeling der wateren in zijn hart zooveel heftiger was. En als ge u indenkt in het innerlijke zielsleven van een David, een Jeremia, een Paulus, hoe hoog is dan de golfslag wel niet in het hart van die drie mannen Gods gegaan.

Ja, leest ge niet, het zij met eerbied gezegd, van uw Heiland, dat ook hij »*innerlijk bewogen*" werd. Met aangrijpende ontferming, het zij zoo, maar *bewogen* dan toch, of gelijk het elders heet *ontroerd*.

In dien golfslag op zichzelf ligt dus het zondige niet. Frissche deining is zelfs een teeken van krachtig leven. En wie onzer bidt niet telkens, om dat innerlijk bewogen worden van de wateren onzer ziel door het trekken over die wateren van den adem des Geestes!

Maar anders wordt het, zoodra die golfslag in plaats van ons vooruit te brengen, *terugslaat*, en den stroom van het leven onzes harten *achterwaarts* doet keeren.

Dan toch is het neerzijgen van de golf niet het natuurlijke zoeken van rust, om uit die rust zich te verheffen tot vernieuwde krachtsinspanning, maar een *inzinken*, dat ons geestelijk kwaad doet.

Met een ander beeld nu heet dit in het rijke gebed van Nehemia 9 het »*terugtrekken van den schouder*."

De dienstknechten des Heeren worden dan gedacht, als gespannen voor den wagen van Gods glorie.

Dien wagen van Gods glorie hebben zij te *trekken*. Het trekken aan dien wagen moet hun lust zijn. Daar moet hun leven in opgaan. En evenals bij het binnenrijden van den overwinnaar op zijn zegekar, door de poorte der eere, niemand aan de paarden denkt, die er voor zijn gespannen, maar ieders oog eenigliik gericht is op *den held die overwon*, zoo ook moet bij het trekken voor dien wagen der eere Gods, alle dienstknecht, die in het span loopt, vergeten worden, *en alle glorie alleen voor God zijn.*

Dat nu, mede met al Gods heiligen, ingespannen worden voor dien wagen van Gods glorie, is onze *bekeering*.

Dat gaat niet met *dwang*, maar met *Geestesdrang*, met een onweerstaanbare liefde die het hart verteert.

In de eerste tinteling der liefde na uw bekeering, *kondt* ge zelfs niet van verre blijven staan.

Bij hen die moedig liepen, en lofzingend trokken voor dien wagen van Gods glorie *moest* ook *gij zijn*.

Zoo naamt ook gij het juk op den schouder, het *zachte juk Christi*.

En nu was het u een vreugde, een zielsgenot, den schouder diep in het juk te dringen, en in heiligen ijver ontgloeid, zoo het kon nog vaster en sterker dan anderen te *trekken*, opdat die wagen der eere uws Gods elken hinderpaal op den weg mocht opzij dringen, en onder het triomfgeroep van Gods heiligen mocht opklimmen tegen de hoogte.

Maar, helaas, die drang, die hooge moed der eerste liefde hield niet aan.

Als er tien en twintig voor een zelfde zegekar trekken, kan de één harder, de ander slapper het trekkoord van den wagen spannen, en toch loopen ze allen meê.

Reeds wie twee paarden van den bok ment, merkt dat, als het één dier lustig en moedig vooruit wil, terwijl het andere de borst telkens terugtrekt, en gedurig met de zweep moet worden aangedreven.

En zoo nu ook is het hier.

Gansch een schare van Gods kinderen is voor dien wagen van Gods glorie gespannen. En niet één van Gods kinderen zal zeggen: »Ik wil terug, neem mij het juk van den schouder."

o, Neen, ze loopen allen meê, en van Gods glorie willen ze niet afiaten.

Maar wat hun wel overkomt is, dat ze verflauwen in hun moedige aandrift, en nu *den schouder ongemerkt uit het juk terugtrekken.*

Dan *loopen* ze nog wel meê, maar ze *trekken* den wagen niet meer. Ze lieten tusschen juk en schouder een *kleine speling* komen. *Klein*, maar juist groot genoeg, om teweeg te brengen, dat al de last, en al de inspanning van het wezenlijke *trekken* alsnu op de anderen neerkwam, en dat zij meer *hinderden* dan *hielpen*, om te maken dat de wagen van Gods glorie vooruit kwam.

Broeders, als er onder u een zijn mocht, die in dit beeld zich zelven herkent, laat hij dan opmerken, of er ook een *zweepslag* is, waarmeê 'de Heere hem aandrijft, om den schouder weer vast in het juk te duwen, en voor dien zweepslag *danken*.

Want weet wel, dat »terugtrekken van den schouder uit het juk," is geestelijk zoo gevaarlijk.

Soms wordt het tergend, en zelfs een diep zondige verleiding voor den broeder.

Zoo licht toch maakt ge van dat slap meêloopen een stelsel. Ge begrijpt niet, waarom anderen het zich zoo druk maken. Met ingebeelde wijsheid gaat ge laatdunkend op anderer ijver neêrzien. »Alsof God u noodig had, en alsof God zelf den wagen zijner glorie niet op den berg zijner heiligheid kon brengen," wordt ten slotte uw schijnvroom, smalend verwijt. Tot ook uw broeder, die eerst zoo moedig trekken bleef, en zelfs te harder trok, om uw tekortkoming goed te maken, het óók opgeeft, doen gaat als gij, en ook *zijn* schouder, onder het meêloopen, uit het juk terugtrekt.

En, is het niet zoo, in plaats dat u dit tot inkeer zou brengen, laat ge u door dien afval van uw broeder, waarvan gij de schuld draagt, zoo licht tot een u nog vaster zetten in uw eigen afval verlokken.

En als dat kwaad voortsluipt, en ten slotte al meerderen »den schouder terug trekken," staat ten leste de wagen van Gods glorie, hoe ook nog enkelen zich met de liefde der wanhoop inspannen, *geheel stil*. Zij alleen zijn, waar nog ieder hun in den weg treedt, tot het vooruitbrengen van dien wagen onmachtig.

Zóó diep, zoo zwaar kan de schuld worden, als ge aan dat »terugtrekken van den schouder" u eenmaal overgeeft.

Want dit »terugtrekken van uw schouder" is door en door *liefdeloos*, omdat ge den last op uw broeder wentelt.

In den grond *demonisch*, omdat ge straks ook den broeder tot meêzondigen verleidt.

En ten slotte *Godonteerend*, omdat het tot noodzakelijk gevolg *moet* hebben, dat in *uw* kring en *uw* omgeving de zake Gods schade lijdt, en de wagen zijner glorie ten leste geheel *stilstaat*.

Daarom is het genade, als uw God, in die ure der verzoeking, nog met den zweepslag zijner heiligheid striemt, en u dwingt den schouder weer vast in het juk te duwen, en weer meé te trekken met al de kracht uwer liefde en van uw heiligen ernst.

Die zweepslag kan hard zijn, kan pijn doen. Maar verhard er u niet tegen. Het is *genade*.

Het toont u dat God het *gezien* heeft, hoe ge uw broeder voor u liet trekken, en hoe, al dacht gij, dat niemand het merkte, *zijn oog toch op u was*.

Want, ja, het op- en neergaan van den golfslag uws levens is wel natuurlijk. En voor den wagen van Gods eere loopt niet één van zijn kinderen meê, die er niet gedurig behoefte aan heeft, om even adem te halen, en den moeden schouder rust te geven. Dat *even* terugtrekken van den schouder om weer bij te komen, is iets dat al Gods heiligen kennen. Het *blijft* een op- en nedergaan in ons zielsleven tot den einde toe.

Maar dat is heel iets anders, dan van het *niet*-meetrekken een hebbelijkheid en ten slotte een opzet te gaan maken.

Wie inzonk na een oogenblik van te sterke inspanning, voelt nauwelijks zijn kracht weer opleven, of weer gaat moedig de schouder tegen het juk in, en voort rolt de wagen van Gods glorie, dat zijn eigen ziel er in geniet, en dat het hem een eere, een verkwikking is, er aan te mogen meêtrekken.

Maar hij, die het vroom gaat vinden, om zich *niet* druk te maken, en uit bittere geloofsverzwakking *anderen* laat trekken, om het zelf rustig aan te zien, hij is de schuldige; zoo nog niet afgevallen, dan toch aan den afval *zeer nabij*.

En daarom, was er zulk een schuldige onder u, eer het te laat is, kom terug van dit booze kwaad.

Gedenk waarvan ge uitgevallen zijt. Leef weer terug in de dagen uwer eerste liefde, toen ge, lustig ijverend, in het moedig voortstuwen van het juk, anderen voorgingt.

Toen waren het schoone dagen.

Dagen van harde inspanning, maar onder die harde inspanning dagen van heilige verrukking en van een u toewijden aan de zake uws Gods.

En die dagen *kunnen*, die dagen *zullen* terugkeeren. Wel niet met de overspanning, waarmeê ge toen *te veel* wildet. De eerste liefde lijdt *altoos* aan ongeregeldheid, en loopt daarom zoo licht, bij reactie, op ontzenuwing uit. Ge moet niet *rukken* aan den wagen van Gods glorie, maar aan dien wagen *trekken*.

Maar dat te veel had sinds lang uit. In het *te weinig*, en ten slotte *niets* meer trekken, ligt de schuld voor God, die uw ziele vermagerd heeft.

Keer dan weder! Laat ook uw schouder weer *zacht*, maar *vast* in het juk glijden.

Trek weer aan den wagen van Gods glorie met uw geld, met uw talent, met uw woord, met uw daad, met uw tijd, met uw geloof, met uw liefde.

Zelfs zouden we zeggen: Ge hebt zooveel in te halen.

Ontlast gij, door wat harder te trekken, nu den broeder eens, die *dubbel* moet trekken voor u.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAGERS: Van R. van Hartwijk te Rossum, van N. *f* 2; van Ds. E. J. de Groot te Koudekerke, op Walcheren *f* 3.

Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 24 Juli 1896.

AGENDUM VOOR DE SYNODE

VAN

„De Gereformeerde kerken in Nederland",
te Middelburg 1896.

Deze Synode zal geopend worden op Dinsdag den 11den Augustus, 's morgens 9 uur, in het Kerkgebouw Lange Delft. Des avonds te voren — Maandagavond ten half acht ure — zal eene Openbare Bidstond worden gehouden in de Noorderkerk, waarbij Prof. Dr. A. KUYPER zal voorgaan.

H. ZENDING ONDER HEIDENEN, MOHAMMEDANEN EN JODEN.

Rapport van Deputaten voor de Zending onder de Heidenen en Mohammedanen.

De Provinciale Synode van Groningen stelt voor:

a. Bij het Deputatenstelsel te blijven, totdat het blijke, dat de tegenwoordige methode niet goed is.

b. Op voordracht van de Prov. Synode benoeme de Gen. Synode voor den tijd van 3 jaren één Deputaat en een secundus uit elke Provincie, van welke deputaten bij elke nieuwe benoeming twee niet herkiesbaar zijn, naar een rooster door de Generale Synode op te maken.

c. De Prov. Synode betuigt hare instemming met het voorstel der Deputaten, voorkomende op pag. 46 van het Rapport.

De Provinciale Synode van Friesland betuigt bij het licht, dat zij thans heeft inzake de Zending onder de Heidenen en Mohammedanen hare instemming met de omschrijving van de beginselen in de nota van de BB. de Gaay Fortman en Wagenaar gegeven; de nadere uitvoering, zoo noodig, aan de Gen. Synode overlatende.

De Provinciale Synode van Drente, overwogen hebbende het Zendings-rapport, is van oordeel, dat men inzake »Zendings-methode, Opleiding en Losmaking van de gemeenten te Batavia en Soerabaya" moet adviseeren voor de voorstellen van de meerderheid der Deputaten, het voorts overlatende aan de Generale Synode om aangaande de onderdeelen enz. naar bevind van zaken te handelen.

De Provinciale Synode van Drente, goedkeurende de geheele handeling der Deputaten in zake den zendeling-arts Scheurer, geeft in overweging, of het niet beter ware wegens den nood van Midden-Java hem als gewoon zendeling te doen arbeiden, zoodra hij de taal kent — en of het niet raadzaam ware, vooreerst het reeds zoo uitgebreide arbeidsveld niet te vergrooten door toevoeging van Solo.

De Provinciale Synode van Drente stelt voor in de regeling voor de Zending, pag. 65 regel 10 óó Zendingsrapport, de uitdrukking »gedurende een jaar" te vervangen door »gedurende het tijdperk van de eene Generale Synode tot de andere."

De Classis Ommen spreekt als haar wensch uit, dat bij de regeling van den Zendingsarbeid der Geref. kerken door de Gen. Synode, zij de kerken gemeenschappelijk de Zending late behartigen; maar zal toezien, dat door de regeling in niets het ambt geschonden worde.

Zoo de Generale Synode eene meer bepaalde opleiding der Zendelingen noodig acht, stelt de Classis voor, dat de kerken geen afzonderlijke inrichting hebben voor de opleiding der Zendelingen, maar daarvoor gebruik maken van de Theol. school en de Theol. faculteit der Vrije Universiteit.

Nota. Daar het rapport der Deputaten tot de Zending niet op de Prov. Synode van Overijsel behandeld is, wordt alleen bovengenoemd voorstel der Classis Ommen aan de Gen. Syn. doorgezonden.

De Provinciale Synode van Noord-Holland oordeelt ter zake van de Zending onder de Heidenen en Mohammedanen, ofschoon de moeilijkheid erkennende om in de regeling dezer materie de toepassing der beginselen van Gereformeerd Kerkrecht zuiver te houden, dat nochtans dient vastgehouden aan het beginsel, dat hetgeen de kerken *zelve* kunnen doen, niet mag worden opgedragen aan Deputaten, die *handelen in haar naam*, en in geen geval door »Deputaten" mag gedaan, wat naar Kerken-orde het werk der Kerkelijke Vergaderingen is, maar deze alleen dient in de uitvoering van hetgeen door haar eerst werd besloten.

De Provinciale Synode van Zeeland stelt voor:

a. Inzake de losmaking der Geref. kerken te Batavia en Soerabaija van den Zendingsarbeid:

Al de conclusiën der Deputaten te aanvaarden (Pag. 46) doch de 4de conclusie zoodanig te wijzigen, dat het slot aldus luidt: »wijst de Synode voor correspondentie aan: hare Dep. voor correspondentie met buitenl. Geref. kerken, en geeft voor eventueele financieele aanvrage aan deze Deputaten opdracht, zoo noodig daarvoor gelden te verzamelen."

b. Inzake de methode der Zending:

De Prov. Synode adviseert voor de aanneming van het voorstel van de meerderheid der Deputaten, zoodat de zending gedreven worde op dezelfde wijze als tot heden, met dien verstande echter, dat er uit iedere Provincie slechts één Deputaat zal zijn, daartoe aangewezen door de Prov. Synode. en dat deze, opdat de kerken in de Provincie meer op de hoogte blijven, verschuldigd is, ieder jaar op de Prov. Synode verslag uit te brengen, al of niet in geheime zitting, door hem in overleg met het moderamen te bepalen, terwijl hem ook tevens wordt opgedragen zijnen secundus op de hoogte der zaken te houden, opdat deze bij eventueel optreden niet onkundig zij met den loop der zaken.

Voorts dat door de gezamenlijke Deputaten de regeling der Zending worde behartigd en door de Gen. Synode nauwkeurig worde omschreven het verband, waarin deze Deputaten staan tot de kerken en welke hunne bevoegdheid zij in betrekking tot de Zending en de Zendelingen.

Eindelijk dat het recht der stipulatie tot den dienst der Zending verblijve geheel aan de plaatselijke kerk, in verband met de Classis en Prof. Synode, waaronder zij ressorteert, en dat eventueel ontslag alleen kan geschieden door Deputaten in overleg met dezelfde plaatselijke kerk en met de Classis en Prov. Synode, waaronder deze kerk ressorteert.

c. Inzake de opleiding tot Zendelingen adviseert de Prov. Synode, om bijaldien geene predikanten of candidaten zich aanbieden, met het oog op de groote kosten, die het voorstel van Deputaten aangaande een Seminarium zou vereischen, de geheele opleiding tot dienst der Zending te Leiden te doen plaats hebben met toevoeging van een' leeraar aan den Zendingsdirector.

Wat de verantwoording van de gelden der Zendingskas aangaat, vraagt de Prov. Synode aan de Generale om nadere inlichting aangaande een post van levensverzekering voor den Zendeling-arts.

Schrijven van de Geref. kerk van Soerabaija.

Schrijven van J. van Alphen met verweerschrift.

Verweerschrift van Zendeling-arts Scheurer.

Schrijven van Zendeling Bolwijn van Soerabaija, met bijlagen en photographie.

Rapport van Deputaten voor de Zending onder de Joden.

De Provinciale Synode van Groningen stelt voor:

De generale Synode ga over tot het benoemen van Drie Deputaten, die er zich ernstig aan wijden om tegen de volgende Generale Synode de studie aangaande het Jodendom voor te bereiden en intusschen den practischen arbeid onder de Joden te bevorderen door wenken enz. aan al de kerkeraden te zenden en van dezen door hunne Classen en Prov. Synoden rapporten over den arbeid onder de Joden te ontvangen.

De Provinciale Synode van Friesland stemt volkomen in met de beginselen van het rapport aangaande de Zending onder de Joden en laat het uitspreken van de wenschelijkheid der uitvoering aan de Gener. Synode over.

De Provinciale Synode van Drente, overwegende:

a. dat de Geref. kerken roeping hebben onder de Joden te arbeiden;

b. dat deze arbeid zoo mogelijk krachtiger dient aangevat te worden; adviseert de Generale Synode instemming te betuigen met het Rapport van de Deputaten voor de Zending onder de Joden, terwijl zij de practische uitvoering, als mogelijk of niet mogelijk aan het oordeel der Generale Synode overlaat.

De Provinciale Synode van Noord-Brabant en Limburg, instemmend met het beginsel uitgesproken in het Rapport van Deputaten voor de Zending onder de Joden, stelt der Generale Synode voor:

Voorloopig slechts een of meer daartoe opgeleide colporteurs voor den arbeid onder de Joden aan te stellen.

De Provinciale Synode van Zeeland waardeert zeer den arbeid der Deputaten en gevoelt diep de beteekenis van het beginsel in dit rapport neergelegd; maar gelooft, dat op deszelfs conclusien vooralsnog niet kan worden ingegaan en wel:

1e omdat de Kerken tegenwoordig tot zoovele ernstige werkzaamheden worden geroepen z. a. Opleiding enz.;

2e omdat de krachten weinige, de financieele zorgen vele zijn;

3e omdat de arbeid ten opzichte der Joden een eigenaardig standpunt inneemt, dat geheel onderscheiden is van de Zending onder de H. en M. en dat wel, daar over Israel bijzondere oordeelen Gods zijn uitgesproken van wege de zonden tegen den Christus Gods en de Bediening des H. Geestes bedreven, voorn. betrekking hebbende op de verstrooiing van Israel onder de volken en zij dus niet massaal, maar persoonlijk dienen bearbeid te worden; voorts wijl er meer rechtstreeksche bevelen Gods zijn in betrekking tot den arbeid onder de Heidenen en eindelijk daar de profetie ons heenwijst naar hetgeen geschieden zal, wanneer de volheid der Heidenen zal zijn ingegaan, dat dan namelijk geheel Israël zal zalig worden.

Evenwel oordeelt de Prov. Synode, dat de bestaande arbeid op meer krachtige wijze dan dusver moet worden voortgezet en dat inzonderheid door de plaatselijke kerk bij wijze van colportage, tractaatverspreiding enz., terwijl de weg dient geopend, dat de plaatselijke kerken voor dezen arbeid uit de kas der Zending onder de Joden gelden kunnen ontvangen.

I. KAS VOOR EMER. PRED., PRED. WED. EN WEEZEN.

Rapport van Deputaten voor de Kas aan Em. pred., pred. wed. en weezen.

De Provinciale Synode van Groningen stelt aan de Gen. Synode voor de kas voor Emer. pred., pred. weduwen en weezen te laten, zooals zij thans is.

De Provinciale Synode van Friesland spreekt inzake de verzorging van Em. pred., pred. weduwen en weezen als wenschelijk uit, dat Art. 13 D. K. worde nageleefd, dat er zij eene Generale Kas door Deputaten beheerd —, dat der Generale Synode worde overgelaten om te bepalen, hoe het geld daarvoor verzameld zal worden.

De Provinciale Synode van Drente spreekt als haar begeerte uit, dat de Generale Kas tot verzorging van Em. pred., pred. weduwen en weezen blijve, maar dat de benoodigde gelden door een omslag over de Provincien worden gevonden.

De Provinciale Synode van Overijsel besproken hebben het rapport van Deputaten voor de Generale Kas ten behoeve van Emer. pred., pred. wed. en weezen, inzake het ontwerpen eener instructie;

overwegende, dat ook in dit Rapport feitelijk wordt los gelaten het beginsel, neergelegd in Art. 13 D. K.;

overwegende, dat in dit Rapport deze zoo hoogst moeielijke zaak niet opgelost wordt ten finale, maar de oplossing daarvan eigenlijk verschoven wordt naar de Prov. Synoden om door deze elk op hare wijze te worden uitgemaakt;

overwegende, dat reeds vroeger is gebleken, gelijk Deputaten zelf verklaren, dat de geringe finantieele draagkracht van sommige provincien den steun der sterkere noodzakelijk maakte;

overwegende, dat wel in dat Rapport gewezen wordt op vroegere saldo's in verschillende Provinciale kassen, maar niet hierbij gezegd wordt, of dit saldo in verband staat met een gering aantal Emer. pred. enz. in die Provincien en dus op zich zelf niets zegt voor het Povinciale stelsel;

overwegende, dat de door Deputaten voorgestelde regeling van Prov. Kassen zou kunnen leiden tot eene verschillende uitkeering in de onderscheiden Provincien en alzoo tot zekere overwegingen bij een beroep, die er tot nu toe buiten mochten blijven, alsook tot minder aangename verhoudingen als een predikant, na korten diensttijd in eene Provincie, aldaar emeritus werd of kwam te overlijden;

overwegende, dat ook uit de historisch verzamelde gegevens blijkt, hoe onhoudbaar ten allen tijde het z.g. vrijwilligheidsstelsel is gebleken;

overwegende, dat in Art. 13 D. K. en het besluit der Gener. Synode van '93 uitgesproken is, dat de verzorging der Em. pred., pred. Wed. en -weezen geen zaak is der barmhartigheid, maar recht der genoemde personen;

overwegende, dat, waar de kerken rechten op de kas doen gelden, ook de kas dit wederkeerig op de kerken doen kan, is van oordeel:

dat de weg, hier voorgesteld, niet aanneembaar is;

dat de hoofdfout niet ligt in de centralisatie, maar in het z.g. vrijwilligheidsstelsel;

en dat de Generale Kas gehandhaafd worde, maar met dien verstande, dat voor het vrijwilligheidsstelsel in de plaats kome een stelsel van bepaalden omslag over de gemeenten, gelijk b.v. geschiedt met de kosten van de Gen. Synode, Provinciaal en Classicaal enz.

De Provinciale Synode van Utrecht spreekt als haar oordeel uit, dat tot uitvoering van Art. 13 D. K. het best de Generale Kas wordt opgeheven en vervangen door Prov. Kassen, waarin door al de kerken der Provincie eene verplichte bijdrage wordt gestort, terwijl de maatstaf, waarnaar de pensioenen worden berekend door de Gen. Synode wordt vastgesteld.